

Objašnjenje Zakona o poštanskim uslugama vezano uz obavljanje uslugu hibridne pošte u Republici Hrvatskoj

Slijedom zahtjeva koje je ovome Ministarstvu dostavilo više pravnih osoba u vezi s obavljanjem usluge hibridne pošte u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture daje novo objašnjenje Zakona o poštanskim uslugama ("Narodne novine", br. 88/09.) vezano uz uslugu hibridne pošte, kojim se mijenja pravno stajalište ovoga Ministarstva, izneseno u objašnjenju od 18. ožujka 2010. godine, klase: 344-02/09-01/20, urbroja: 530-10-10-2, i to kako slijedi:

Usluga hibridne pošte definirana je Pravilnikom o pismovnim uslugama Svjetske poštanske unije (UPU) u članku RL 255 „hibridna pošta“:

1) Hibridna pošta je elektronička usluga kod koje pošiljatelj šalje poruku bilo u fizičkom ili elektroničkom obliku, a koja se zatim elektronički obrađuje i pretvara u pismovnu pošiljku za fizičku dostavu korisniku. Kada to nacionalno zakonodavstvo dozvoljava i kada primatelj to zahtijeva, imenovani operator može pretvoriti originalnu dospjelu poruku u neki „nefizički oblik“ (fax, e-mail, SMS) ili u više različitih oblika.

1. 1) Kada se radi o fizičkoj dostavi informacije se u pravilu prenose elektroničkim putem što je moguće većim dijelom ukupnog procesa i pretvaraju u fizički oblik na mjestu koje je najbliže moguće adresi primatelja pošiljke.

2) Cijene za hibridnu poštu određuje imenovani operator uzevši u obzir troškove i zahtjeve tržišta.

Nadalje, tzv. "Green paper" Europske Unije o liberalizaciji tržišta poštanskih usluga iz 1991. godine definira hibridnu poštu (poštanska elektronička pošta) kao uslugu koja „obuhvaća prijenos elektroničkog oblika dokumenta u digitalnom obliku ili njegovo pretvaranje u digitalni oblik i prijenos na udaljenu točku gdje se dokument printa, kuvertira i šalje primatelju“.

U skladu s odredbom članka 2. stavka 1. točke 8. Zakona o poštanskim uslugama imenovani operator (eng. *designated operator*) u Republici Hrvatskoj je javni operator – HP – Hrvatska pošta d.d.

Prema navedenim definicijama hibridna pošta predstavlja uslugu kod koje korisnik javnom operatoru daje, elektroničkim putem, podatke o sadržaju pošiljaka, a javni operator nakon preuzimanja podataka o sadržaju, uređuje bazu podataka o adresama korisnika, ispisuje sadržaj pošiljaka na papir, te kuvertira pošiljke koje zatim prenosi nužni dio puta i uručuje korisniku. Javni operator na taj način izbjegava troškove prijama, usmjeravanja i jednog dijela prijevoza pošiljaka, jer se baza podataka o primateljima ažurira na način da je nastanak pošiljke u skladu s pravilima usmjeravanja pošiljaka prema poštanskom broju, dostavnom području, pa čak i redosljedu uručenja pošiljaka.

Obavljanjem usluge hibridne pošte moguće je izbjeći i veći dio troškova prijevoza pošiljaka jer je podatke (sadržaj pošiljke) u elektroničkom obliku moguće poslati do postrojenja za izradu pošiljaka koje je najbliže primatelju pošiljke.

Postoji, također, mogućnost da se usluga hibridne pošte obavlja na način da se pošiljka elektroničkim putem prosljedi korisniku na dogovorenu e-mail adresu, kojoj pristup imaju samo primatelj i javni operator. Usluga hibridne pošte može se obavljati i na način da se pošiljke predaju javnom operatoru na prijenos, u fizičkom obliku, uz odobrenje primatelja pretvaraju se u

elektronički oblik, te se uručuju elektroničkim putem.

Sadržaj i obilježja usluge hibridne pošte

Usluga hibridne pošte sastoji se od dviju faza od kojih svaka sadrži više odvojenih postupaka. Prva faza odnosi se na rukovanje s podacima u elektroničkom obliku. U toj fazi se obavlja elektronički prijam i usmjeravanje pošiljaka, stvaranje pošiljaka ispisivanjem na papir i kuvertiranjem pošiljaka. Druga faza usluge koja se odnosi na uručenje pošiljaka primateljima sadržava uz uručenje pošiljaka i nužni dio prijenosa pošiljke.

Prva faza usluge hibridne pošte, koja se sastoji od elektroničkog prijenosa podataka, rada na bazi podataka, ispisivanja pošiljaka na papir i kuvertiranja pošiljaka, po sadržaju ne predstavlja poštansku uslugu pa stoga nije predmet Zakona o poštanskim uslugama.

Druga faza, koja nastaje nakon što je sadržaj pošiljke prenesen elektroničkim putem, ispisan na papir i usmjeren, odnosno nakon što je poštanska pošiljka fizički formirana, postaje univerzalna poštanska usluga te se na nju primjenjuju odredbe europskih poštanskih direktiva, kao i Zakona o poštanskim uslugama.

Zakonodavni okvir

Temelj zakonodavnog uređenja obavljanja poštanskih usluga su akti Svjetske poštanske unije i poštanske direktive Europske unije (*97/67 Directive on common rules for the development of the internal market Community postal services and improvement of quality of services, 2002/39 amending Directive 97/67 with regard to the further opening to competition of Community postal services 2008/6 amending Directive 97/67 with regard to the full accomplishment of the internal market of Community postal services*).

U poštanskim direktivama Europske unije usluga hibridne pošte nije izravno definirana, čime se nacionalnom zakonodavstvu ostavlja pravo da na temelju stanja na tržištu poštanskih usluga uredi njezino obavljanje.

Status usluge hibridne pošte je različit u različitim zemljama članicama Europske unije i ovisi o stupnju razvijenosti tržišta poštanskih usluga u vrijeme usklađivanja tih tržišta s poštanskim direktivama, odnosno ovisi o trenutku početka liberalizacije tržišta poštanskih usluga.

Stoga i mišljenje Europske unije ostavlja mogućnost promatranja hibridne pošte kao usluge razdvojene na dvije odvojene faze – prva faza koja je usmjerena na uslugu pripreme pošte (*upstream market*) i druga faza koja je usmjerena na fizičko uručenje poštanskih pošiljaka koje su nastale elektroničkim putem (*downstream market*).

Zaključak

Uvažavajući sve navedeno, u vezi s obavljanjem usluge hibridne pošte možemo zaključiti sljedeće:

Usluga hibridne pošte predstavlja uslugu koja se sastoji od dvije faze, pri čemu prvu fazu čine usluge elektroničke i materijalne manipulacije s podacima, te printanje i kuvertiranje, a drugu fazu prijenos u dijelu u kojem je nužno i uručenje pošiljaka. Budući da se u drugoj fazi usluge hibridne pošte pojavljuje fizička pošiljka nakon čega ta ista pošiljka mora ući u poštanske prometne tokove, nesporno je da se na nju **primjenjuju odredbe Zakona o poštanskim uslugama koje se odnose na univerzalne poštanske usluge.**

Naime, fizička pošiljka nastala nakon pretvaranja podataka iz elektroničkog oblika odgovara definiciji poštanske pošiljke iz članka 2. stavka 1. točke 18. Zakona o poštanskim uslugama: "svaka adresirana pošiljka u konačnom obliku u kojem je davatelj poštanskih usluga treba uručiti", što u Zakonom propisanim slučajevima implicira **primjenu članka 9. istog Zakona.**

Iz svega naprijed navedenog proizlazi da se uručenje pošiljke nastale nakon pretvaranja podataka iz elektroničkog oblika u fizički oblik u sklopu usluge hibridne pošte smatra univerzalnom poštanskom uslugom u skladu s odredbama Zakona o poštanskim uslugama, a ako se radi o pošiljci mase do 50 grama, ista se smatra rezerviranom univerzalnom poštanskom uslugom za koju javni operator ima isključivo pravo i obvezu obavljanja na cijelom području Republike Hrvatske.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture